

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Εργασία στο μάθημα: Πρακτικές Ασκήσεις Γ' Φάσης:

«Εφαρμοσμένη Διδακτική της Λαογραφίας»

Θέμα εργασίας: Η παράδοση-ιστορία των σφουγγαριών και τα έθιμα των δυτών

Διδάσκων: Κατσαδώρας Γεώργιος

Ονοματεπώνυμα φοιτητριών: Μακαρούνα Φωτεινή, Α.Μ: 411/2011112

Ταμπακιάρη Αφροδίτη, Α.Μ: 411/2011211

Ρόδος, Ιούνιος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	Σελ. 3
Εισαγωγή	Σελ. 4
Το προφίλ της τάξης.....	Σελ. 5
Γενική περιγραφή διδασκαλίας.....	Σελ. 6
Στόχοι διδασκαλίας.....	Σελ. 7

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Φάσεις υλοποίησης της διδασκαλίας.....	Σελ. 8
--	--------

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Αποτίμηση διδασκαλίας.....	Σελ. 22
Παράρτημα.....	Σελ. 23
Βιβλιογραφία.....	Σελ. 38

Ευχαριστίες

Για την εκπόνηση αυτής της εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω τον διδάσκων Κύριο Κατσαδώρο για την υπομονή και την καθοδήγησή του καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου να μας εξηγεί με σαφήνεια τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για την υλοποίηση τη εργασίας. Θα θέλαμε γενικότερα να ευχαριστήσουμε το Πανεπιστήμιο Αιγαίου για την ευκαιρία που μας δόθηκε να μετέχουμε στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ καθώς όταν μπήκαμε στην τάξη, γνωρίζαμε λίγο-πολύ το επίπεδο των παιδιών και ήταν πιο εύκολο να προσαρμόσουμε ανάλογα την διδασκαλία μας. Επίσης, οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τη διευθύντρια κα Μαντικού Σταματία και την δασκάλα της Γ' τάξης του 2ου πρότυπου Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου Ρόδου, Πονίρη Μαρία για την υποδοχή στην τάξη της και την υποστήριξη της. Ήταν μεγάλη μας τιμή που χρησιμοποίησε **ένα μέρος από την διδασκαλία μας κάνοντας το σχολική γιορτή**, η οποία υλοποιήθηκε στις 5/06/2015. Είμασταν αλλά και ήταν δίπλα μας σε ότι χρειαστήκαμε και αποτελέσαμε σύμβουλο και υποστηρικτή ο ένας το άλλου.

Κλείνοντας δεν θα μπορούσαμε να μην ευχαριστήσουμε τους γονείς μου για όλη την ηθική, ψυχολογική αλλά και υλική τους βοήθεια στέλνοντας από την Κάλυμνο τα σφουγγάρια και άλλα υλικά που βοήθησαν στην δραματοποίηση μέσα στην τάξη αλλά και στην τελική γιορτή του σχολείου.

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του μαθήματος των Πρακτικών Γ' Φάσης: «Εφαρμοσμένη Διδακτική της Λαογραφίας», διεξήχθησαν διδασκαλίες 5 διδακτικών ωρών με διδακτικό αντικείμενο την παράδοση-ιστορία των σφουγγαριών και τα έθιμα των δυτών. **Τα 4 διδακτικά δώρα** αφιερώθηκαν τόσο σε παράδοση θεωρητικού πλαισίου όσο και σε δραστηριότητες και αλληλεπίδραση των μαθητών με το θέμα. Πραγματοποιήθηκε **επίσης σύνδεση της διδασκαλίας μας με την ενότητα της Γλώσσας: ‘‘Στη γη και στην θάλασσα’’** κάνοντας έτσι επανάληψη στα γραμματικά φαινόμενα της ενότητας και συνδέοντας την με τα έθιμα των ναυτικών. **Η 5^η διδακτική ώρα** αφιερώθηκε σε μια **δραματοποίηση** της επεξεργασίας των σφουγγαριών μέσα στην τάξη. Η δραματοποίηση αυτή **έγινε τελικά καλοκαιρινή γιορτή της Γ' Δημοτικού η οποία πραγματοποιήθηκε στις 5/06/2015.**

Το συγκεκριμένο πρωτόκολλο διδασκαλίας είναι δομημένο με βάση τη δομή για τη δομή του κυρίου Σοφού Αλιβίζου από τις Πρακτικές Β φάσης.

Οι διδασκαλίες μας πραγματοποιήθηκαν στις παρακάτω ημερομηνίες:

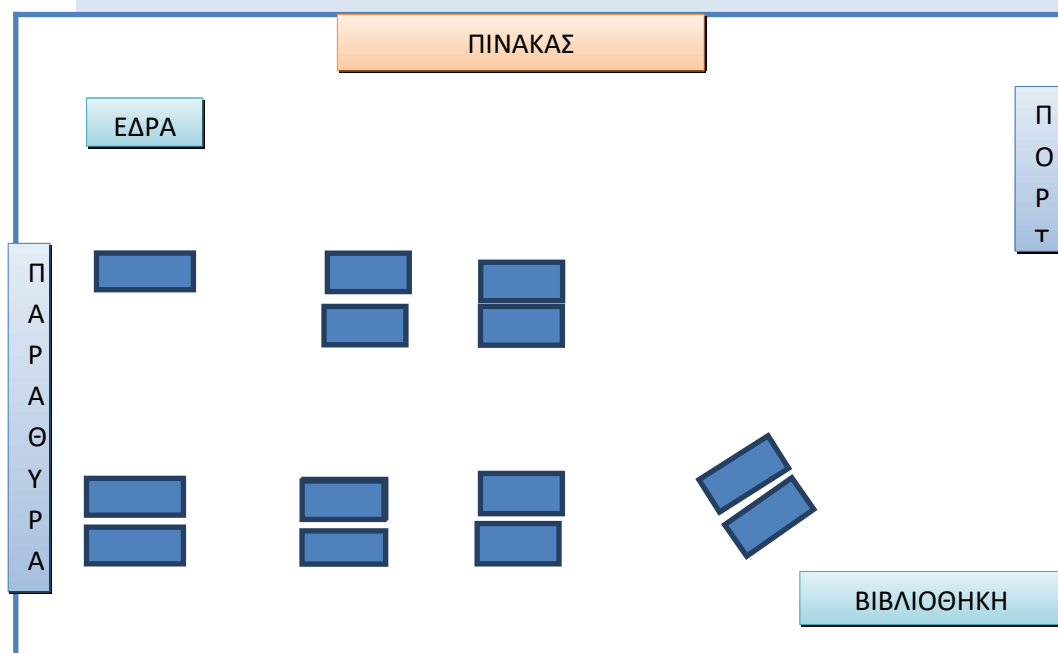
Πέμπτη 28/5/2015--→ 2 διδακτικές ώρες

Παρασκευή 29/5/2015-→ 2 διδακτικές ώρες

Τρίτη 2/6/2015-→ 1 διδακτική

Το προφίλ της τάξης

Το Γ'2 τμήμα του 2ου ΠΠΔΣ αποτελείται από 18 μαθητές, 10 αγόρια και 8 κορίτσια. Ενδεικτικά, παρατίθεται ένα σχεδιάγραμμα με την δομή της τάξης και την διάταξη των θρανίων:

Πειθαρχία

Αναφορικά με το επίπεδο πειθαρχίας στην τάξη, θα μπορούσε να πει κανείς ότι κυμαίνεται σε σχετικά υψηλά επίπεδα. Η δασκάλα της τάξης κατορθώνει να κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον και την προσοχή των μαθητών της κατά την διάρκεια του μαθήματος. Πολλές φορές όταν δημιουργείται φασαρία χτυπά παλαμάκια με τα χέρια της σε διαφορετικό ρυθμό. Τα παιδιά επαναλαμβάνουν τα χτυπήματα και επέρχεται ησυχία και ισορροπία στην τάξη. Μόλις ηρεμήσουν όλοι η δασκάλα επαναλαμβάνει τον κανόνα της τάξης σχετικά με την ησυχία ο οποίος παραβιάστηκε.

Κοινωνική οργάνωση

το επίπεδο κοινωνικής συνοχής της τάξης είναι αρκετά υψηλό. Τα παιδιά είναι ικανά να φέρουν εις πέρας οποιαδήποτε ομαδική εργασία τους ανατίθεται, καθώς έχουν μάθει να εργάζονται ομαδικά από προηγούμενα έτη. Η εκπαιδευτικός της τάξης καταβάλλει συνεχώς προσπάθεια να εργάζονται ομαδικά αναθέτοντας τους ρόλους στα πλαίσια της ομάδας. Μάλιστα, και η διάταξη της τάξης τους είναι τέτοια που τους βοηθά ακόμη περισσότερο. Τα θρανία τους είναι διατεταγμένα σε ομάδες και υπάρχει πάντοτε ένας αρχηγός ο οποίος και συγκεντρώνει καθημερινά στο κέντρο των θρανίων τα τετράδια της ορθογραφίας. Κάθε Δευτέρα οι μαθητές πάνε μια θέση δεξιά με σκοπό να αλληλεπιδράσουν και να συνεργαστούν όλοι με όλους.

Γενική περιγραφή

2 πρώτες διδακτικές ώρες

Η διδασκαλία στηρίζεται στην ιστορία των σφουγγαριών που αποτελεί παράδοση για ένα μικρό νησάκι του αιγαίου (την Κάλυμνο) και σε όλους τους παράγοντες γύρω από αυτά. Η διδασκαλία είναι δομημένη με τέτοιο τρόπο ώστε οι μαθητές να εισαχθούν μέσα από συζήτηση στο θέμα και αν αρχίσουν να ανακαλούν προϋπάρχουσες γνώσεις που ενδεχομένως να έχουν σχετικά με το θέμα. Στις δυο αυτές διδακτικές ώρες θα πραγματοποιηθεί εισαγωγή και συζήτηση πάνω στην ιστορία των σφουγγαριών, την επεξεργασία τους αλλά και την ασθένεια που έπληξε τα σφουγγάρια πλήττοντας ταυτόχρονα τόσο την παράδοση όσο και την οικονομία τη Καλύμνου.

Διδακτικά μέσα: Εικόνες, βίντεο, φύλλα εργασίας, νοηματικός χάρτης, διαθεματικές δραστηριότητες

Επόμενες 2 διδακτικές ώρες

Στις επόμενες δυο ώρες πραγματοποιείται σύνδεση της διδασκαλίας με την ενότητα της γλώσσας του σχολικού εγχειριδίου: “Στη γη και στη θάλασσα” κάνοντας επανάληψη της γραμματικής (π.χ ορθογραφία αντωνυμιών της και τις, επανάληψη των χρόνων του ρήματος, τις συλλαβές). Γίνεται επίσης επανάληψη της προπαίδεια με αφορμή την δραστηριότητα για τα σφουγγάρια που τους δίνεται. Γενικότερα, θα ασχοληθούμε με τα έθιμα των ναυτικών-σφουγγαράδων πριν από το ταξίδι τους καθώς και για την νόσο των δυτών και πώς αυτή συνδέεται με την παράδοση της Καλύμνου αλλά και τους παραδοσιακούς χορούς (ο χορός του μηχανικού) μέχρι σήμερα.

Διδακτικά μέσα: Παράλληλο κείμενο, κείμενο αναφοράς, εικόνες, βίντεο-συνέντευξη παλιού σφουγγαρά, φύλλα εργασίας

5^η διδακτική ώρα

Σε αυτήν την διδακτική ώρα έγινε αρχικά μια γρήγορη **ανακεφαλαίωση** μέσα από την προβολή ενός power point. Έπειτα, έγινε από τους μαθητές μέσα στην τάξη δραματοποίηση της επεξεργασίας του σφουγγαριού. Τα κορίτσια ήταν οι αφηγήτριες που περιέγραφαν την διαδικασία (μέσα από κείμενα που τους δόθηκαν από εμάς) και τα αγόρια δραματοποιούσαν τα λόγια που άκουγαν. Για παράδειγμα, όταν τα κορίτσια διάβαζαν στο κείμενο πως τα σφουγγάρια τα ψαλίδιζαν για να πάρουν σχήμα, τα αγόρια έπαιρναν τα ψαλίδια τους και δραματοποιούσαν την σκηνή. (Τα λόγια των παιδιών βρίσκονται στο παράρτημα). **Η δραματοποίηση** αυτή ζητήθηκε από την δασκάλα της τάξης για να γίνει η **τελική καλοκαιρινή γιορτή της Γ’ δημοτικού** στο 2ο πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο πόλεως Ρόδου στις 5/06/2015.

Τέλος, οι μαθητές δημιούργησαν **ένα κολάζ αφιερωμένο στην παράδοση** των σφουγγαριών **αλλά και στην ιστορία των δυτών**. (Φωτογραφία από το έργο των μαθητών βρίσκεται στο παράρτημα).

Στόχοι διδασκαλίας

Γενικός σκοπός:

Να κατανοήσουν οι μαθητές πως η ιστορία των σφουγγαριών αποτελεί παράδοση για το νησί της Καλύμνου καθώς θεωρείται από τα πιο παλιά παραδοσιακά επαγγέλματα που άφησαν ιστορία μέχρι και σήμερα. Επίσης, να συνδέσουν την ιστορία αυτή με τα έθιμα που ξεκίνησαν από τους σφουγγαράδες και ισχύουν μέχρι σήμερα.

Ειδικοί στόχοι:

Οι μαθητές/τριες ασκούνται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση:

Γνώσεις:

- ✓ Να μάθουν πληροφορίες για την ιστορία των σφουγγαριών.
- ✓ Να γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας των σφουγγαριών.
- ✓ Να γνωρίσουν πληροφορίες για τη ζωή το έργο των δυτών.
- ✓ Να ανακαλύψουν τον λόγο για τον οποίο σταμάτησαν να αποτελούν τα σφουγγάρια τον βασικό οικονομικό πόρο (ασθένεια σφουγγαριών- νόσος των δυτών)

Δεξιότητες:

- ✓ Να αναπτύξουν δεξιότητες δημιουργικότητας

Επικοινωνία/συνεργασία:

- ✓ Να μάθουν να συνεργάζονται και να επικοινωνούν για την εκπόνηση μιας ομαδικής εργασίας.

Στάσεις:

- ✓ Να εκτιμούν τον εαυτό τους και τις δυνατότητες που διαθέτουν.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Μεθοδευση και οργάνωση διδασκαλίας

Φάση της εφόρμησης

Στην πρώτη αυτή φάση που αποτέλεσε και την έναρξη της διδασκαλίας προβλήθηκαν στα παιδιά σχετικό βίντεο για την ιστορία των σφουγγαριών. Στο βίντεο αναφέρεται από πού ξεκίνησε το σφουγγάρι και πώς το μάζευαν. Γίνεται επίσης αναφορά στην παράδοση και το ναυτικό μουσείο της Καλύμνου όπου ξετυλίγεται ολόκληρη η διαδικασία και η νόσος των δυτών. Προβάλαμε λοιπόν στους μαθητές ένα βίντεο που εμπεριέχει όλα τα στοιχεία για την ιστορία των σφουγγαριών με σκοπό να τους εισάγουμε στο θέμα. Στο πρώτο αυτό δίωρο θα εστιάσουμε όμως στην επεξεργασία του σφουγγαριού και την ασθένεια τους. (Τα υπόλοιπα στοιχεία εξετάζονται στις επόμενες ώρες διδασκαλίας).

(Ηλεκτρονική πηγή: <https://www.youtube.com/watch?v=UNv-gR9EruU>)

Μετά την προβολή του βίντεο θέτουμε τα παρακάτω ερωτήματα:

- ✓ Τι είναι το σφουγγάρι για το νησί της Καλύμνου;
- ✓ Πώς νομίζεται ότι συνδέεται το σφουγγάρι με την παράδοση και την οικονομία του νησιού;
- ✓ Έχετε αγοράσει ποτέ τέτοια σφουγγάρια; Τι χρώμα έχουν; Είναι το ίδιο το χρώμα τους όταν βγαίνει από την θάλασσα;

Στην συνέχεια δόθηκε στους μαθητές **κείμενο αναφοράς** με βάση το οποίο συμπλήρωσαν αντίστοιχο **φύλλο εργασίας** ενώ λίγο μετά πραγματοποιήθηκαν **διαθεματικές δραστηριότητες** που αναφέρθηκαν και στο προσχέδιο (ιστορίας των **σφουγγαριών και μαθηματικά, έθιμα των δυτών και γλώσσα** (γραμματικά φαινόμενα)).

Φάση παρουσίασης

Στο στάδιο αυτό παρουσιάστηκαν στους μαθητές εικόνες σφουγγαριών. Δεξιά ήταν το χρώμα του σφουγγαριού όταν το βγάζουμε από την θάλασσα και αριστερά το χρώμα που έχουν τα σφουγγάρια όταν τα αγοράζουμε. Συζητήσαμε για την διαφορά στο χρώμα και έπειτα παραθέσαμε στους μαθητές ένα **κείμενο αναφοράς** με πληροφορίες για την επεξεργασία του σφουγγαριού. Με βάση το κείμενο αυτό, δόθηκε στους μαθητές σχετική δραστηριότητα μέσα από σχετικό **φύλλο εργασίας**.

Έπειτα, θα προχωρήσαμε στο δεύτερο στάδιο όπου θα έγινε προβολή 2 εικόνων και θα γίνουν ερωτήσεις στους μαθητές με σκοπό οι μαθητές να διακρίνουν το αρρωστημένο απ το υγιές σφουγγάρι.

- ✓ Τι παρατηρείται ανάμεσα στα δυο σφουγγάρια;
- ✓ Το σφουγγάρι στην δεξιά φωτογραφία τι διαφορετικό έχει;
- ✓ Τι μπορεί να συμβαίνει με το σφουγγάρι αυτό; Έχετε ακούσει κάτι; Μπορείτε να σκεφτείτε;

Μετά την συζήτηση με τους μαθητές και αφού οδηγήθηκαν και κατέληξαν στο ότι το σφουγγάρι στην δεξιά φωτογραφία έχει αλλοιωθεί, προβλήθηκε το παρακάτω βίντεο: (ηλεκτρονική πηγή: https://www.youtube.com/watch?v=223JC_mdEzA) και θα ζητήσουμε από τα παιδιά να διατυπώσουν τα συμπεράσματα τους σχετικά με τα δυο σφουγγάρια.

Ακολούθως, προβάλαμε στους μαθητές το παρακάτω κείμενο έτσι ώστε να μάθουν περισσότερα για την ασθένεια των σφουγγαριών. Στο κείμενο διαφαίνονται δυο διαφορετικές αιτίες καταστροφής των σφουγγαριών και οι μαθητές καλούνται αφού το μελετήσουν να συμπληρώσουν (στην επόμενη φάση) τον εννοιολογικό χάρτη που τους δόθηκε.

*Τα κείμενα καταγράφουν τους λόγους που στάθηκαν η αιτία για να αρχίσει να παρακμάζει η παράδοση των σφουγγαριών.

Νέα απειλή για τα σφουγγάρια στα ελληνικά πελάγη. Μία μυστηριώδης ασθένεια των σφουγγαριών που ανακαλύφθηκε το 1986, έπληξε τις αποικίες τους. Σύμφωνα με την ασθένεια αυτή, ένα «φονικό» βακτήριο ερχόταν σε επαφή με τον οργανισμό και σταδιακά προκαλούσε την νέκρωσή του. Το ίδιο πρόβλημα αντιμετωπίστηκε και το 2000. Επιστημονικές μελέτες, έδειξαν ότι οι μεταβολές των κλιματικών αλλαγών και οι ακραίες θερμοκρασίες που επικρατούν τα τελευταία χρόνια στην Μεσόγειο, συντέλεσαν στην οικολογική καταστροφή.

Με την ασθένεια των σπόγγων το 1986, οι παραδοσιακοί σφουγγαρότοποι ερημώθηκαν. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα ενώ στην αρχή του αιώνα τα σφουγγαράδικα αλιευτικά να είναι περίπου 500, σήμερα να υπάρχουν μόνο 15 και αυτά όλα συγκεντρωμένα στην περιοχή της Καλύμνου.

Μαθαίνουμε επίσης ότι.....

Αν άγγιζε κανείς το σφουγγάρι στο βυθό, διαλυόταν σε δευτερόλεπτα λες και ήταν σάπιο. Η ολοσχερής καταστροφή ενός άρρωστου σπόγγου συνέβαινε μέσα σε ελάχιστες μέρες και από αυτήν την περιοχή αναδυόταν μία έντονη μυρωδιά υδροθείου.

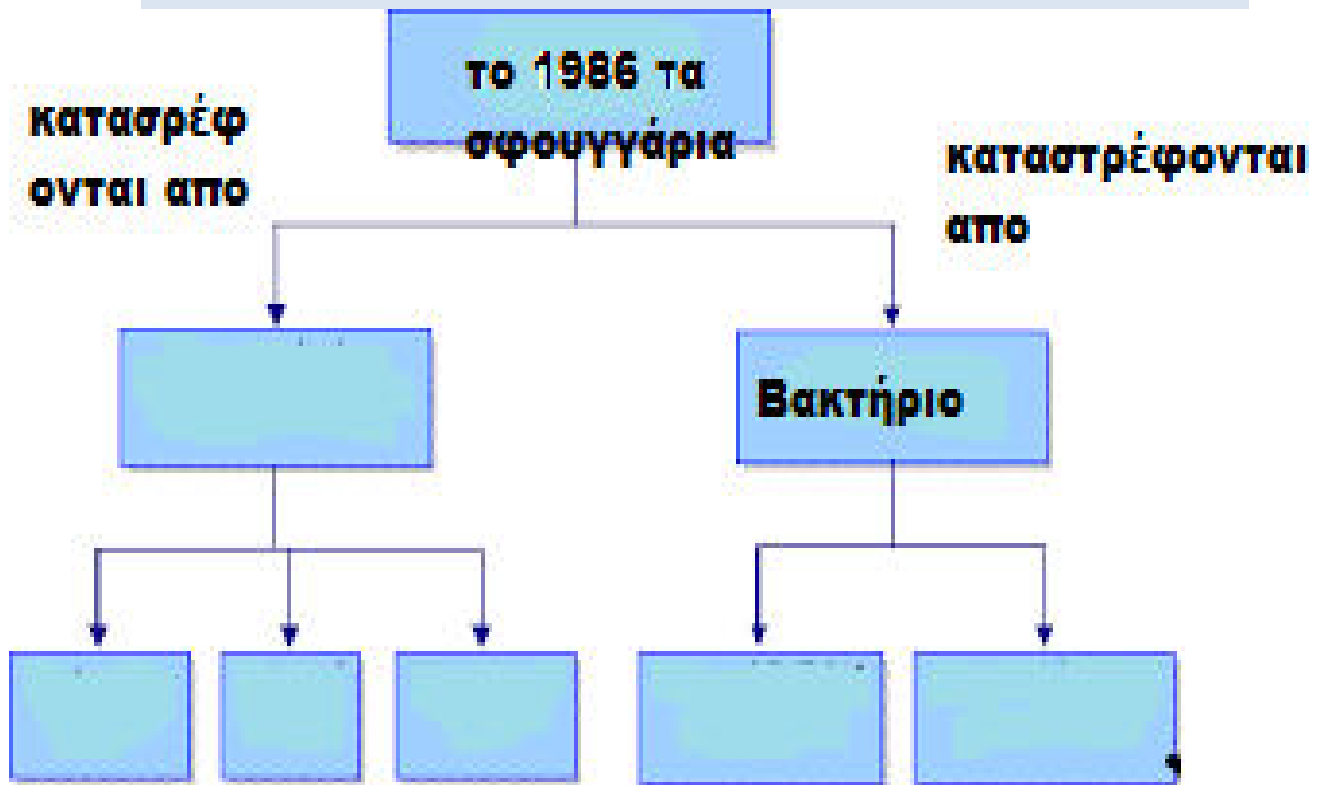
Πολλά ελέχθησαν για την αρρώστια αυτή. Άλλοι μιλούσαν για ρύπανση και άλλοι, ιδιαίτερα οι σφουγγαράδες, τη συνέδεσαν με το ατύχημα του **Τσέρνομπιλ**.

Επίσημα στοιχεία δεν υπάρχουν. Οι ειδικοί αναφέρουν ότι η ασθένεια είχε επιπτώσεις όχι μόνο στα σφουγγάρια, αλλά σε όλους τους εδραίους οργανισμούς και εξαπλώθηκε σε βάθη μέχρι 50 μέτρων με τέτοια ταχύτητα, που κατά τη περίοδο της έξαρσης της άγγιζε τα όρια επιδημίας εκρηκτικού τύπου. Δέκα περίπου χρόνια μετά, το μόνο που αναφέρουν με βεβαιότητα

***Τσερνομπίλ: Έκρηξη σε πυρηνικό εργοστάσιο το 1986 που είχε αποτέλεσμα να σκορπιστεί παντού στον αέρα και την θάλασσα ραδιενέργεια.**

Φάση εφαρμογής

Στο σημείο αυτό δίνεται στα παιδιά ένας εννοιολογικός χάρτης με κενά.
Σύμφωνα με τα όσα έχουν ειπωθεί για την καταστροφή των σφουγγαριών τα

παιδιά καλούνται να συμπληρώσουν τον χάρτη αυτόν.

Στη συνέχεια προβάλλονται στα παιδιά οι παρακάτω εικόνες και γίνεται συζήτηση στην τάξη σχετικά με τη στολή του δύτε (σκάφανδρο). Οι μαθητές καλούνται να θυμηθούν τα όσα έχουν ειπωθεί για τους δύτες.

Εικόνες:

Σκάφανδρο

Περικεφαλαία

Έπειτα γίνεται επανάληψη των γραμματικών φαινομένων της ενότητας «Γη και θάλασσα» από το βιβλίο του μαθητή της γ' τάξης, ά τεύχος ,σελίδα 45.

Χρησιμοποιώντας τα παρακάτω γραμματικά φαινόμενα προσεγγίζουμε το θέμα της διδασκαλίας μας «**Η παράδοση-ιστορία των σφουγγαριών και τα έθιμα των δυτών**» διαθεματικά.

Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης ενότητας του σχολικού βιβλίου προσιδιάζει με το θέμα της δικής μας διδασκαλίας καθώς και οι δυο σχετίζονται με τη θάλασσα.

Στην συνέχεια, παραθέτουμε στους μαθητές σχετικό κείμενο που εξιστορεί τις **συνήθειες των ναυτικών** που **κατέληξαν** να αποτελούν **ήθη και έθιμα** του τόπου και θα τα συζητήσουμε στην τάξη. (**Για την επόμενη φορά βάζουμε στα παιδιά να αναζητήσουν και να καταγράψουν κάποια έθιμα του τόπου τους που αναβιώνουν μέχρι σήμερα.**)

Με βάση το παρακάτω κείμενο υλοποιούνται οι δραστηριότητες για την επανάληψη των γραμματικών φαινομένων της ενότητας « Γη και θάλασσα».

Την μεγάλη Πέμπτη οι μητέρες ή οι γυναίκες των ναυτικών έπαιρναν τις λαμπάδες από την δεξιά πλευρά του εσταυρωμένου χριστού στο σπίτι, **τις** τεμάχιζαν και **τις** έκαναν φυλαχτό. Το φυλαχτό αυτό έπαιρνε μαζί του κάθε ναυτικός-σφουγγαράς στο ταξίδι του. Για **τις** μεγάλες φουρτούνες οι ναυτικοί άναβαν το κομμάτι απ την λαμπάδα στην πλώρη του καϊκιού για να κοπάσει ο καιρός. Η συνήθεια αυτή έγινε έθιμο και μέρος **της** παράδοσης στο νησί.

Επίσης, όταν οι σφουγγαράδες έφευγαν ταξίδι οι γυναίκες τους δεν έπρεπε να σκουπίσουν και να σφουγγαρίσουν για 7 ημέρες γιατί τόσο περίπου ήθελαν να φθάσουν τον πρώτο τους προορισμό. Αν κάποια γυναίκα σκούπιζε ήταν σαν να έδιωχνε τα πατήματα του άνδρα **της** μέσα από το σπίτι.

Έπειτα, πριν από το ταξίδι οι ναυτικοί έπαιρναν στο σπίτι τους και φύλαγαν στο δωμάτιο τους την εικόνα του Αγίου Νικολάου, προστάτη των ναυτικών. Αυτό ισχύει μέχρι και σήμερα. Με αυτόν τον τρόπο είχαν την ευχή του Αγίου στο ταξίδι τους. Στην συνέχεια η εικόνα μεταφερόταν στο καϊκι και γινόταν αγιασμός για να ξεκινήσει το ταξίδι. Στο τέλος ο Άγιος Νικόλας έγινε πολιούχος του νησιού **της** Καλύμνου και το μοναστήρι του χτίστηκε από τα χρήματα των σφουγγαράδων.

Ο Καλύμνιος σφουγγαράς πριν φύγει για την θάλασσα έκανε ένα μεγάλο οικογενειακό παραδοσιακό γλέντι καθώς δεν ήξερε ούτε ο ίδιος αν θα γυρίσει ζωντανός. Χόρευε, έτρωγε και έπινε με την οικογένεια του. Έτσι γίνεται και στην σημερινή μας εποχή. Λίγο πριν φύγουν οι ναυτικοί για το ταξίδι τους θεωρείται έθιμο να στηθεί ένα καλό παραδοσιακό γλέντι.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Παρατηρώ και μαθαίνω

Τα άρθρα **τις** και **της** γράφονται διαφορετικά.

Τα δελφίνια ζουν σε όλες **τις** θάλασσες **της** γης.

Όταν μιλάμε για πολλές, γράφουμε το άρθρο **τις**.
Όταν μιλάμε για μία, γράφουμε το άρθρο **της**.

Να συμπλ
τις ή
έθ

1. Καλύμνου
2. Γυναίκες
3. Λαμπάδες
4. Παράδοσης
5. Φουρτούνες

6. Εικόνας
7. Ευχές

Ρήματα

Χρόνοι του ρήματος

Ενεστώτας:	Τι γίνεται τώρα.	Π.χ. παίζω
Παρατατικός:	Τι γινόταν στο παρελθόν.	Π.χ. έπαιζα
Αόριστος:	Τι έγινε στο παρελθόν.	Π.χ. έπαιξα
Μέλλοντας		
Εξακολουθητικός:	Τι θα γίνεται στο μέλλον.	Π.χ. θα παίζω
Μέλλοντας		
Στιγμιαίος:	Τι θα γίνει στο μέλλον.	Π.χ. θα παίξω

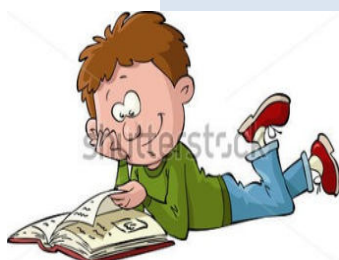
Ακολουθούν 2 δραστηριότητες οι για εμπέδωση των μαθητών.

Βρίσκω τα ρήματα του παραπάνω κειμένου και τα υπογραμμίζω. Στη συνέχεια παίρνω 4 από αυτά και τα κλίνω σε όλους τους χρόνους.

- A. Για να κοπάσει ο καιρός
- B. Για να μην διώξουν τα πατήματα του άνδρα τους
- Γ. επειδή δεν ήξεραν αν θα γυρίσουν πίσω
- Δ. Άγιος Νικόλας

Δραστηριότητα 2

Θυμάμαι πώς χωρίζουμε τις λέξεις σε συλλαβές;

Πώς χωρίζουμε τις λέξεις σε συλλαβές

- 1 Ένα φωνήεν μπορεί να αποτελέσει μόνο του συλλαβή σε μια λέξη. Π.χ. α-έ-ρας.
- 2 Δύο σύμφωνα, τα οποία βρίσκονται ανάμεσα σε δύο φωνήεντα, δε χωρίζονται αν αρχίζει απ' αυτά τα σύμφωνα ελληνική λέξη. Π.χ. έ-πι-πλο (πλένω). Αλλιώς χωρίζονται. Π.χ. άν-θος (από νθ δεν αρχίζει ελληνική λέξη).
- 3 Τρία ή περισσότερα σύμφωνα συλλαβίζονται μαζί, αν από τα τρία ή τουλάχιστον από τα δύο πρώτα σύμφωνα αρχίζει ελληνική λέξη. Π.χ. α-στρα-πή (στρώνω), ε-χθρός (χθες). Αλλιώς χωρίζονται. Π.χ. άν-θρω-πος.
- 4 Τα όμοια σύμφωνα χωρίζονται. Π.χ. θά-λασ-σα, άμ-μος, φεγ-γά-ρι.
- 5 Δε χωρίζονται τα γράμματα που προφέρονται σαν μια φωνή. Π.χ. παι-δί, ει-κό-να, α-μπέ-λι, πέ-ντε, ναύ-της, δου-λεύ-ω, αη-δό-νι, μη-λιά, ά-δειο.

Η τελευταία συλλαβή μιας λέξης λέγεται **λήγουσα**. Η προτελευταία λέγεται **παραλήγουσα** και η τρίτη από το τέλος **προπαραλήγουσα**.

Δραστηριότητα 2: Χωρίζουμε τις παρακάτω λέξεις σε συλλαβές:

Γυναίκες
Σφουγγαράδες
Θάλασσα
Ταξίδι
Μητέρες
Ναυτικός ..

Συνεχίζοντας προβάλλεται στους μαθητές προσωπική συνέντευξη από παλιό σφουγγαρά. Ο Κύριος στο βίντεο που προβάλλεται είναι ηλικίας 75 ετών και ήταν δύτες που πέρασε την ζωή του στα σφουγγάρια. Βουτούσε για σφουγγάρια από ηλικία 12 ετών. Αφηγείται λοιπόν τι είναι η νόσος των δυτών, πώς προκαλείται στον οργανισμό του ανθρώπου και πως τελικά καταλήγει να παραλύει το σώμα του σφουγγαρά μετά την κατάδυση. Τέλος, αναφέρει πως το περιστατικό αυτό της νόσου και η παράλυση του σώματος του σφουγγαρά έφτασε να γίνει τραγούδι και παραδοσιακός χορός που χορεύεται κάθε χρόνο την Κυριακή του Πάσχα στην κεντρική πλατεία του νησιού. Ο χορός είναι αφιερωμένος στην μνήμη των δυτών που χτυπήθηκαν από την νόσο και αποτελεί ένα από τα βασικότερα στοιχεία των παραδόσεων για το νησί της Καλύμνου.

https://fbcdn-video-p-a.akamaihd.net/hvideo-ak-xpf1/v/t42.1790-2/11164018_10200384033560480_1470054453_n.mp4?

[efg=eyJxZSI6ImZiY2RuX3ZpZGVvX3JhdGVsaW1pdF9yb2xsb3V0Mix2X3JvbGxvdXQiLCJybHliOjkwMCwicmxhIjozNDU4fQ%3D%3D&rl=900&vabr=500&oh=b8d5823253f311aca5ef3ffbe482ddf8&oe=5554675B&__gda__=1431594758__bb82184b8b637a64945e8d697b2dae3b](https://www.youtube.com/watch?v=efg=eyJxZSI6ImZiY2RuX3ZpZGVvX3JhdGVsaW1pdF9yb2xsb3V0Mix2X3JvbGxvdXQiLCJybHliOjkwMCwicmxhIjozNDU4fQ%3D%3D&rl=900&vabr=500&oh=b8d5823253f311aca5ef3ffbe482ddf8&oe=5554675B&__gda__=1431594758__bb82184b8b637a64945e8d697b2dae3b)

Μετά την προβολή ακολουθεί συζήτηση και εξηγείται στους μαθητές πώς ακριβώς προκαλείται η νόσος στον οργανισμό: Το άζωτο λόγω της πίεσης από την γρήγορη ανάδυση στην επιφάνεια μετατρέπεται σε φυσαλίδες αέρα που φθάνουν στον εγκέφαλο και παραλύουν το σώμα.

Ο χορός του μηχανικού

Στο σημείο αυτό προβάλλεται στιγμιότυπο της αναπαράστασης του χορού του μηχανικού και θα συζητηθεί αυτή η μεγάλη παράδοση που ύστερα από τόσα χρόνια ανατριχιάζει ακόμα μικρούς και μεγάλους.

<https://www.youtube.com/watch?v=SFYKjCMLT4Y>

Φάση ελέγχου/ αξιολόγησης

Στη τελευταία φάση που ακολουθεί πραγματοποιείται δραματοποίηση της επεξεργασίας των σφουγγαριών σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο που διδάχθηκαν στο πρώτο δίωρο. Στη συνέχεια μέσα σε λεκάνες όπου πάνω αναγράφονται τα υγρά στοιχεία, τοποθετούνται τα σφουγγάρια ώστε να τα επεξεργαστούν και να πάρουν την τελική μορφή που βλέπουμε στα μαγαζιά (βλ. δεύτερη διδακτική ώρα: Χημική επεξεργασία).. Κάποιοι άλλοι μαθητές κάνουν τους αφηγητές και περιγράφουν στην ολομέλεια της τάξης με λόγια τα στάδια της επεξεργασίας(Τι κινήσεις κάνει κάθε παιδί με τα σφουγγάρια και για ποιο λόγο). Οι πληροφορίες για τις ονομασίες των χημικών ουσιών θα δίνονται στον μαθητή-αφηγητή για να τα διαβάσει αφού είναι λογικό να μην θυμάται ακριβώς την ονομασία τους. Με έναν πολύ ευχάριστο τρόπο λοιπόν, μέσω της δραματοποίησης, ελέγχουμε τι αποκόμισαν οι μαθητές από την διδασκαλία.

Τέλος, δημιουργούμε όλοι μαζί ένα κολάζ αφιερωμένο στην παράδοση και την ιστορία των σφουγγαριών καθώς και κατασκευές από αυτά.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΜΕ ΤΑ ΣΦΟΥΓΓΑΡΙΑ!

Φάση ανακεφαλαίωσης (23 λεπτά)

Σε αυτή τη φάση γίνεται συζήτηση όλων όσων παρουσιάστηκαν στην τάξη. Οι μαθητές διατυπώνουν τις απόψεις τους, αναφέρουν τι τους άρεσε, τι ήξεραν και τι έμαθαν από αυτή την διαδικασία.

ΦΑΣΕΙΣ	Επιγραφική περιγραφή	ΜΕΘΟΔΟΣ	ΜΕΣΑ
Εκκίνηση/εφόρμηση	<ol style="list-style-type: none">1. Προβολή βίντεο σχετικό με το θέμα2. Ερωτήσεις προ τους μαθητές σχετικά με το βίντεο3. Συζήτηση	Διευρυμένη Δασκαλοκεντρική (Εισήγηση)	Βίντεο Ερωτήσεις προ τους μαθητές Κείμενο αναφοράς Φύλλο εργασίας
Παρουσίαση	Προβολή εικόνων σχετικών με το θέμα και βίντεο Συζήτηση	Δασκαλοκεντρική Μαθητοκεντρική (Εισήγηση)	Εικόνες Βίντεο Φύλλο εργασίας
Εφαρμογή	<ol style="list-style-type: none">1. Συμπλήρωση εννοιολογικού χάρτη2. Παρατήρηση εικόνων και συζήτηση3. Συμπλήρωση δραστηριοτήτων4. Προβολή βίντεο με το χορό του μηχανικού5. Παράθεση συνέντευξης από παλιό σφουγγαρά		Εννοιολογικό ς χάρτης, εικόνες, Φύλλα εργασίας, βίντεο
Έλεγχος/αξιολόγηση	Δραματοποίηση από τους μαθητές Κατασκευές σε σχέση με τα σφουγγάρια	Μαθητοκεντρική	Χρώματα Χαρτόνια σφουγγάρια
Ανακεφαλαίωση	Προβολή power point Συζήτηση	Μαθητοκεντρική (Συζήτηση)	Υπολογιστής

Καινοτομία/πρωτοτυπία

Η πρωτοτυπία της παρούσας εργασίας συνίσταται στο γεγονός ότι οι μαθητές/τριες μέσα από την αναβίωση των εθίμων των σφουγγαράδων, γνώρισαν την ιστορία και παράδοση των σφουγγαριών, καταλήγοντας να δραματοποιήσουν την επεξεργασία τους. Επίσης παράλληλα με την επαφή των παιδιών με την παράδοση έγινε επανάληψη της γραμματικής από το βιβλίο της γ' δημοτικού της γλώσσας και συγκεκριμένα της ενότητας « Γη και θάλασσα». Ιδιαίτερα πρωτότυπο και τιμητικό για εμάς ήταν το γεγονός ότι μετά το πέρας των διδασκαλιών μας η δραματοποίηση της επεξεργασίας των σφουγγαριών έγινε η τελική καλοκαιρινή σχολική γιορτή τη γ' τάξης.

Οργανωτικές προϋποθέσεις/ιδιαιτερότητες

Απαραίτητες ενέργειες, ώστε να επιτευχθεί η διδασκαλία:

- Προσωπική συνέντευξη από Καλύμνιο σφουγγαρά
- Δημιουργία power point για την ανακεφαλαίωση
- Δημιουργία φύλλων εργασίας για την αξιολόγηση
- Εννοιολογικός χάρτης
- Δημιουργία κολάζ
- Συλλογή υλικών για την δραματοποίηση (σφουγγάρια, λεκάνες για την επεξεργασία των σφουγγαριών, δίχτυ)
- Χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και προτζέκτορα
- Σύνδεση στο ιντερνετ

Μέσα και διδακτική τους λειτουργία

Στην παρούσα διδασκαλία τα κύρια μέσα που θα χρησιμοποιηθούν είναι ο Η/Υ, ο Προτζέκτορας, καθώς και τα φύλλα εργασίας. Τα συγκεκριμένα μέσα για την παρουσίαση των πληροφοριών και την εμπέδωση της νέας γνώσης δεν αποτελούν συμπληρωματικό εποπτικό υλικό της διδασκαλίας, με αποτέλεσμα αυτή να καθίσταται περισσότερο ελκυστική κι ενδιαφέρουσα για τους μαθητές. Αντίθετα, συμπληρωματικά θα γίνει χρήση του πίνακα της τάξης, ενός παραδοσιακού μέσου διδασκαλίας, προκειμένου απλά να γραφούν συνοπτικά τα μέρη της στολής του σφουγγαρά, που προβλήθηκαν στα βίντεο. Εν κατακλείδι, τα παραπάνω μέσα στο σύνολό τους, λειτουργούν περισσότερο ως πλαίσιο διεύρυνσης του σχολικού μαθησιακού πλαισίου, ενώ προσδίδουν στη διδασκαλία την απαραίτητη ποικιλία (εναλλαγή εκπαιδευτικών μέσων), έτσι ώστε η νέα γνώση θα καταστεί περισσότερο κατανοήσιμη και ενδιαφέρουσα για τους μαθητές.

Μέθοδος/ Τεχνική/ Στρατηγική διδασκαλίας και κοινωνική μορφή εργασίας

Οι κυριότερες μορφές διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκαν στην προκείμενη διδασκαλία (σύμφωνα με τους Janik/ Meyer, 2002, στο Σοφός, 2013, 16) είναι: α) τύπου εισήγησης: εισήγηση, παρουσίαση, β) τύπου συζήτησης: κατευθυνόμενη συζήτηση με ερωταπαντήσεις, γ) τύπου παραγωγής: δημιουργία εννοιολογικού χάρτη.

Οι εκπαιδευτικές τεχνικές επιλέχθηκαν ανάλογα με τις διδακτικές λειτουργίες που επιτελούν, σύμφωνα με τους Brenner/Brenner (2010, στο Σοφός, 2013, 23), (παραθέτουμε μόνο αυτές που χρησιμοποιήθηκαν στη δική μας εργασία: α) Πληροφόρηση και διερεύνηση: αναγνώριση των διαστάσεων ενός θέματος (σχετικού με τα σφουγγάρια), β) Αξιολόγηση: ομαδική. Οι κοινωνικές μορφές εργασίας μπορεί να είναι σύμφωνα με τους Kretschmer/ Stary (2007, στο Σοφός, 2013, 18) ατομική, σε ζεύγη, μικρή ομάδα, ομαδοσυνεργατική, ή στην ολομέλεια. Στην προκείμενη διδασκαλία η μορφή εργασίας που θα χρησιμοποιηθεί ήταν η οργάνωση σε μικρές ομάδες καθώς αυτός ο τρόπος οργάνωσης ενδείκνυται για την ανάπτυξη και άσκηση επικοινωνιακών ικανοτήτων και παράλληλα επεξεργασία μιας άσκησης (Kretschmer, Stary 2007, στο Σοφός, 2013, 18.)

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Η διδασκαλία μας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί επιτυχημένη. Αρχικά ως προς την οργάνωση, όλα κύλισαν όπως είχαν σχεδιαστεί τόσο σε επίπεδο περιεχομένου, όσο και σε επίπεδο οργανωτικών προϋποθέσεων. Στην συνέχεια ως προς την υλοποίηση των στόχων επιτεύχθηκαν επαρκώς και το ενδιαφέρον των μαθητών κρατήθηκε αμείωτο σε όλες τις διδακτικές ώρες. Ακόμα και μαθητές πιο αδύναμοι συμμετείχαν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία. Όταν ερωτήθηκαν τι τους άρεσε περισσότερο, απάντησαν πως τους φάνηκε περίεργο που έμαθαν πώς ένα επάγγελμα, όπως αυτό του σφουγγαρά, μπορεί να αποτελέσει παράδοση και ιστορία για έναν τόπο.

Επίσης αξίζει να αναφερθεί πως μέσα από τη συζήτηση με τους μαθητές σχετικά με τα έθιμα των σφουγγαράδων, μάθαμε κι εμείς για τα έθιμα του τόπου τους και ανακαλύψαμε πώς αυτά αναβιώνουν μέχρι σήμερα. Ιδιαίτερη ενδιαφέρον παρουσιάστηκε όταν προβλήθηκε στην τάξη η προσωπική συνέντευξη από Καλύμνιο σφουγγαρά και συγκεκριμένα από τον παππού της μιας από εμάς (Φωτεινής Μακαρούνα). Το γεγονός ότι η συζήτηση αυτή ήταν από αληθινό υπαρκτό πρόσωπο άγγιξε τους μαθητές και μας είπαν πως θα ρωτήσουν και εκείνοι τους παππούδες τους αν ξέρουν να τους πουν για κάποιο έθιμο του τόπου τους. Οι συνεντεύξεις αυτές καταγράφηκαν από τα παιδιά και παρατίθενται στο παράρτημα.

Τέλος, η βιωματική δραστηριότητα της δραματοποίησης σχετικά με την επεξεργασία των σφουγγαριών ήταν αυτό που εντυπωσίασε τους μαθητές, καθώς ουσιαστικά, μέσα από τη μορφή παιχνιδιού και την εκτέλεση ενός «θεατρικού», αποκόμισαν τη νέα γνώση.

Παράρτημα Α

Φύλλα εργασίας:

Διαθεματική Δραστηριότητα:

Επανάληψη της προπαίδειας βιβλίο μαθητή της Γ' δημοτικού (οι μαθητές ασκούνται επανάληψη της προπαίδειας του 2 και του 5)

Πόσα σφουγγάρια υπάρχουν συνολικά στο βυθό;

Πώς το βρήκες;

.....

.....

.....

.....

.....

Συμπληρώστε τους πίνακες της προπαίδειας

$$1 \times 2 = 2$$

$$2 \times 2 =$$

$$3 \times 2 =$$

$$4 \times 2 =$$

$$5 \times 2 =$$

$$6 \times 2 =$$

$$7 \times 2 =$$

$$8 \times 2 =$$

$$9 \times 2 =$$

$$10 \times 2 =$$

$$1 \times 5 = 5$$

$$2 \times 5 =$$

$$3 \times 5 =$$

$$4 \times 5 =$$

$$5 \times 5 =$$

$$6 \times 5 =$$

$$7 \times 5 =$$

$$8 \times 5 =$$

$$9 \times 5 =$$

$$10 \times 5 =$$

ΧΗΜΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

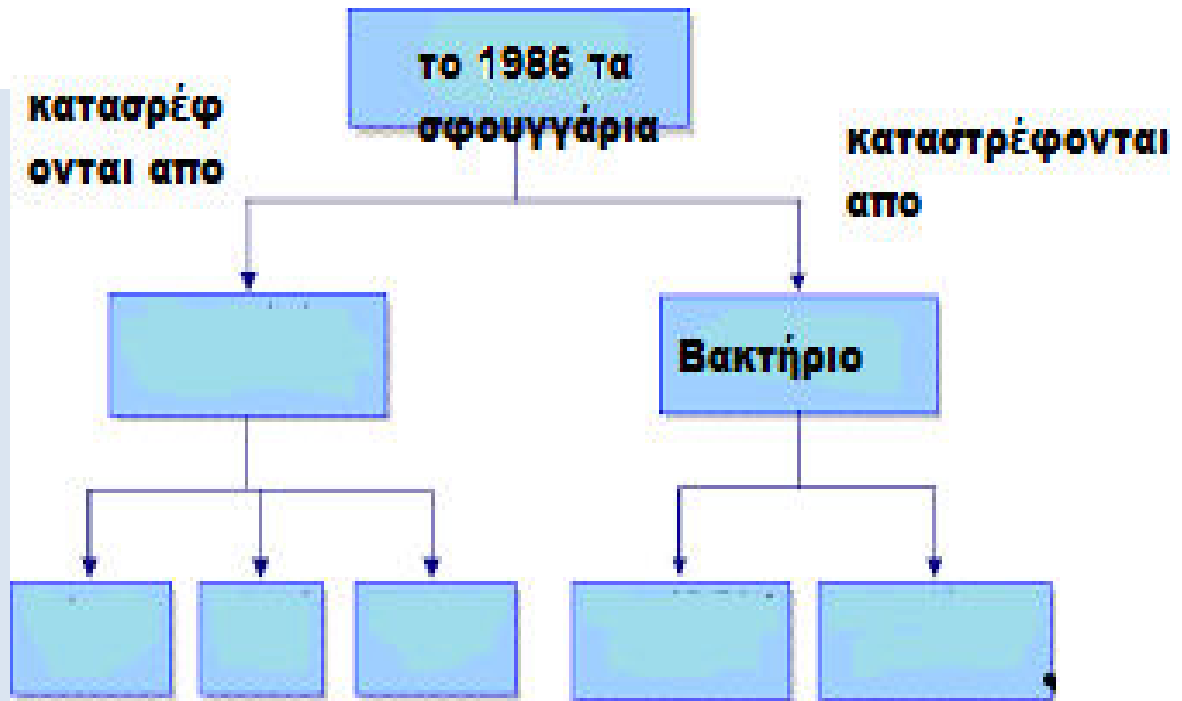
Οι έμποροι μεταφέρουν τα σφουγγάρια στις αποθήκες που είναι τα εργαστήρια της επεξεργασίας.

Εκεί χωρίζονται σε κατηγορίες, ποιότητες και μεγέθη.

Αρχικά τοποθετούνται σε διάλυμα υδροχλωρικού οξέος για να διαλυθούν τα διάφορα στερεά σώματα που περιέχουν.

Για την πλήρη εξουδετέρωση του οξέος αυτού, που σκουραίνει και σκληραίνει τα σφουγγάρια, βαπτίζονται σε διάλυμα καυστικής ποτάσας, με το οποίο αποκτούν και πάλι ελαστικότητα και απαλότητα.

Για να αποκτήσουν μεγαλύτερη λεύκανση βαπτίζονται σε υπερμαγγανικό οξύ και στη συνέχεια πλένονται με θειικό οξύ για να μαλακώσουν. Ακολουθεί πλύσιμο με καθαρό νερό και τέλος παίζουν σε ένα πολύ αραιό διάλυμα καυστικής σόδας που τους αποδίδει την ελαστικότητα τους, την απαλότητά τους και την καλύτερη εμφάνιση.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Παρατηρώ και μαθαίνω

Τα άρθρα **της** και **της** γράφονται διαφορετικά.

Τα δελφίνα ζουν σε όλες **της** θάλασσες **της** γης.

Όταν μιλάμε για πολλές, γράφουμε το άρθρο **της**.
Όταν μιλάμε για μία, γράφουμε το άρθρο **της**.

19

Να συμπληρώσεις τα παρακάτω κενά με το άρθρο τις ή της λαμβάνοντας υπόψη σου το κείμενο με τα έθιμα που δίνεται πιο πάνω:

1. ... Καλύμνου	6. ... Βελόνας
2. ... Γυναικας	7. ... Ευχας
3. ... Λαμπάδας	
4. ... Παράδοσης	
5. ... Φουσταίνικας	

20

Ρήματα

Χρόνοι του ρήματος

Ενεστώτας:	Τι γίνεται τώρα.	Π.χ. παίζω
Παρασπτικός:	Τι γινόταν στο παρελθόν.	Π.χ. έπαιζα
Αιχμτικός:	Τι έγινε στο παρελθόν.	Π.χ. έπαιξα
Μέλλοντας	Τι θα γίνεται στο μέλλον.	Π.χ. θα παίζω
Εξακολουθητικός:	Τι θα γίνεται στο μέλλον.	Π.χ. θα παίζω
Στηγμικός:	Τι θα γίνει στο μέλλον.	Π.χ. θα παίζω

Βρίσκω τα ρήματα του παραπάνω κειμένου και τα υπογραμμίζω. Στη συνέχεια παίρνω 4 από αυτά και τα κλίνω σε όλους τους χρόνους.

21

Θυμάμαι ότι:

Φάση αξιολόγησης

Έπειτα, θα συμπληρώσουν την παρακάτω αντιστοίχιση

Δραστηριότητα 1

Οι γυναίκες δεν ακούπιζαν
Άναβαν την λαμπάδα της Μ. Πέμπτης
Προστάτης των ναυτικών
Έκαναν γλέντι

- Α. Για να κοπάζει ο καιρός
- Β. Για να μην διώξουν τα πατήματα του άνδρα τους
- Γ. επειδή δεν ήξεραν αν θα γυρίσουν πίσω
- Δ. Άγιος Νικόλας

Δραστηριότητα 2

Θυμάμαι πώς χωρίζουμε τις λέξεις σε συλλαβές;

22

Πώς χωρίζουμε τις λέξεις σε συλλαβές

- Ένα φωνήεν μπορεί να αποτελέσει μόνο του συλλαβή σε μια λέξη. Π.χ. α-έ-ρας.
- Δύο σύμφωνα, τα οποία βρίσκονται ανάμεσα σε δύο φωνήεντα, δε χωρίζονται αν αρχίζει απ' αυτά τα σύμφωνα ελληνική λέξη. Π.χ. έ-π-αιό (πιάνω). Αλλιώς χωρίζονται. Π.χ. άν-θρας (από νθ δεν αρχίζει ελληνική λέξη).
- Τρία ή περισσότερα σύμφωνα συλλαβίζονται μαζί, αν από τα τρία ή τουλάχιστον από τα δύο πρώτα σύμφωνα αρχίζει ελληνική λέξη. Π.χ. α-στρα-πή (στηριχνώ), ε-χθρός (χέει).
- Αλλιώς χωρίζονται. Π.χ. άν-θρω-πος.
- Τα όμοια σύμφωνα χωρίζονται. Π.χ. θά-λαη-να, άι-μος, φει-νό-ρ.
- Δε χωρίζονται τα γράμματα που προφέρονται σαν μια φωνή.
Π.χ. πει-δι, πι-κό-να, α-μέ-λι, πέ-γχε, ναι-της, δου-λειά-κι, αη-δό-νι, μη-λει, θ-δοι.

Η τελευταία συλλαβή μιας λέξης λέγεται **έχθρονη**. Η προπελευταία λέγεται **προεχθρονη** και η τρίτη από το τέλος **προπροεχθρονη**.

Δραστηριότητα 2: Χωρίζουμε τις παρακάτω λέξεις σε συλλαβές:

Γυναίκες
 Σφουγγαράδες
 Θάλασσα
 Ταξίδι
 Μητέρες
 Ναυτικό

Παράρτημα Β

Κολάζ μαθητών και φωτογραφίες τους από την τάξη:

Φωτογραφίες από την διδασκαλία

Παράρτημα Γ

Φωτογραφίες από τη σχολική γιορτή:

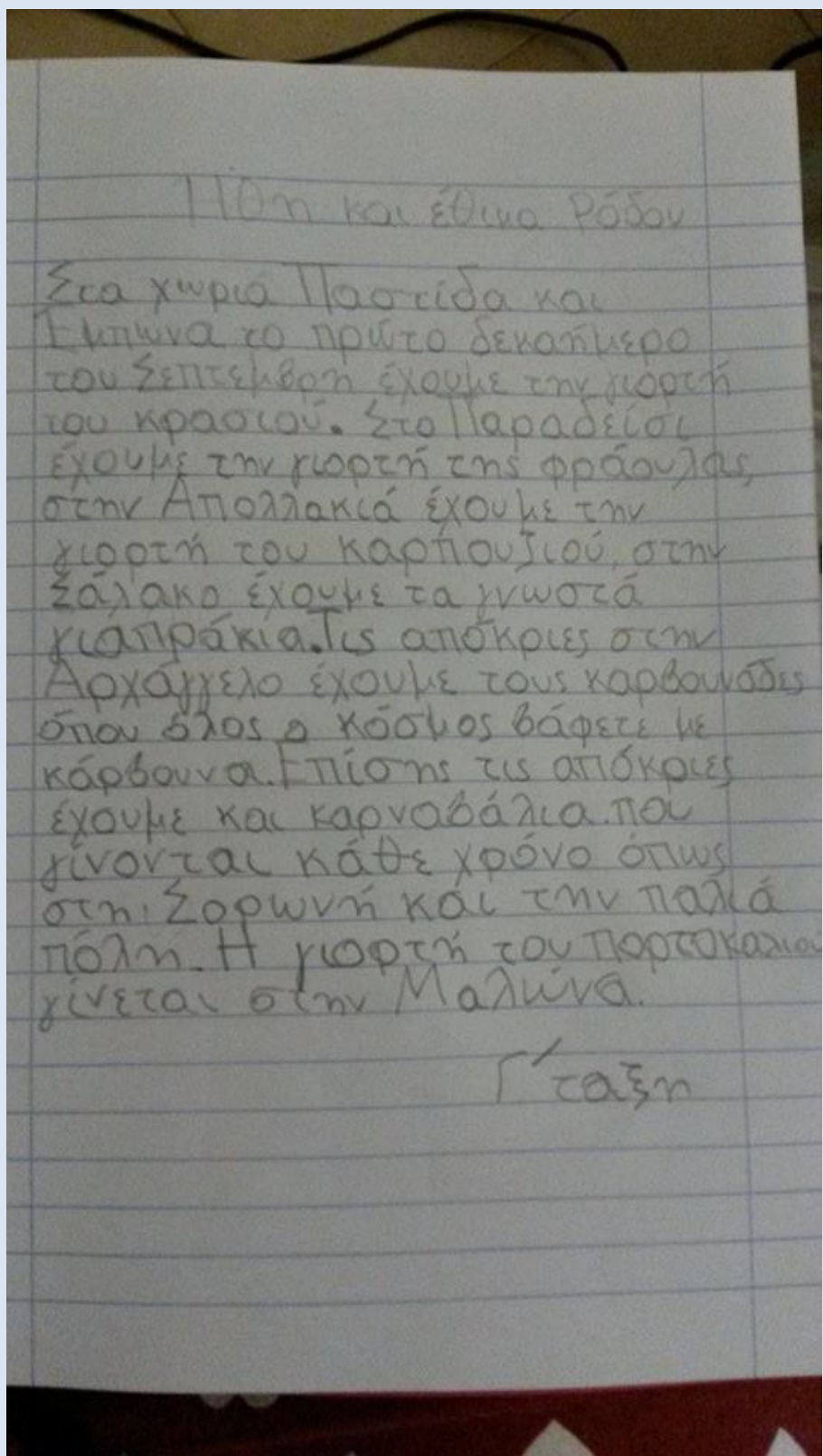

Παράρτημα Δ

Συγκέντρωση υλικού- έθιμα του τόπου τους:

Κάποια από τα έθιμα που έφεραν οι μαθητές στην τάξη (ενδεικτικά):

Μελεκούνι

Έσο νμάι της Ρόδου συγγνω με την παραδοσή σας γάλα και το βούτυρο, κερνάει στους καλεσμένους ένα γλυκό ηπειρωτικό από σουσάμι, μέλι, το μελεκούνι. Οι γυναίκες του χωριού από το οποίο κατάγεται το Ίνυχάρι μαζεύονται όλη μέρα και σε χορτινή απόσπασμα με τραγούδι και χορούς στρίβουν το μελεκούνιο, τα οποία προσφέρουν στα καλεσμένα και στην εκκλησία. (Ο τσάρος προέρχεται από την αρχαία Ελλάδα αλλά έχει διαφοροποιηθεί στο περσικό των ταύρων στο την Αθηναινή και την Ιταλική επιρροή που είχε το νμάι της Ρόδου. Το νμάι προέρχεται από το μέλι και το κρέμα (βούτυρο) όπως λέγεται ο σπόρος στη Ρόδο και θραύει από το αρχαίο ελληνικό σπόρο του σπόρου.

ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΕΝΑ ΑΠ' ΤΑ ΠΙΑ ΠΟ ΣΡΑΙΑ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΗΑΣ ΗΤΑΝ ΑΥΤΟ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ. ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΖΕΥΟΝΤΑΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΟΛΙΖΑΝ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΕ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ, ΠΕΙΡΑΓΜΑΤΑ, ΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΑΣΜΑΤΑ. ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΔΕΝ ΚΑΛΟΥΝΕ ΤΙΝΕΣ ΤΗΝ ΤΣΕΤΑΡΗ ΜΑΖΕΒΟΝΤΑΝ ΠΑΛΙ ΚΑΙ ΣΤΟΛΙΖΑΝ ΤΟΙ ΠΡΟΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΡΟΥΧΑ ΤΟΥ ΖΕΥΓΑΡΙΟΥ. ΤΑ ΡΟΥΧΑ ΤΑ ΣΤΟΛΙΖΟΥΝ ΠΑΝΟΣ ΣΕ ΕΝΑ ΣΕΝΤΟΥΚΙ ΠΟΥ ΤΟ ΠΟΘΕΤΟΥΣΑΝ ΠΑΝΟΣ ΣΤΟ ΣΟΥΡΑ ΓΙΑ ΝΑ ΤΟ ΒΛΕΠΟΥΝ ΟΛΟΙ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ ΖΥΝΟΝΑΝΕ ΨΟΜΙ ΚΑΙ ΚΟΥΚΟΥΡΕΣ ΣΤΑ ΟΠΩΙΑ ΒΑΖΟΥΝΕ ΕΠΑΝΟΣ ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΤΑ ΤΥΡΙΖΟΥΝ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗ ΓΗΤΩΜΙΑ ΝΑ ΤΟ ΜΟΙΡΑΣΟΥΝ. ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΑΝΑΝΕ ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΖΕΥΓΑΡΙΟΥ ΓΛΥΚΙΑ ΣΑΝ ΜΕΛΙ. ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΣΤΡΩΝΑΝ ΤΑ ΚΡΕΒΑΤΙΑ ΜΕ ΠΟΛΛΑ ΜΕ ΠΟΛΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ, ΠΟΥ ΧΟΡΟ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΚΕΡΑΣΜΑΤΑ. ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ ΩΛΕΣ ΜΑΖΙ ΟΙ ΜΟΙΚΟΚΥΡΕΣ ΜΑΤΕΙΡΕΜΕΝΑ ΦΑΓΗΤΑ, ΤΑ ΟΠΩΙΑ ΕΦΗΜΑΝ ΣΕ ΞΥΛΟΦΟΥΡΝΟΥΣ ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΤΩΙΜΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ. Η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ, Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΗΤΑΝ ΣΑΝ ΠΟΡΤΗ. ΑΠΟ ΜΟΡΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ ΜΑΖΕΥΟΝΤΑΝ ΦΙΛΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ. ΤΟ ΝΥΦΙΚΟ ΜΥΣΤΙΜΟ ΓΙΑ ΤΟ ΖΕΥΓΑΡΙ ΓΙΝΟΤΑΝ ΜΕ ΟΡΓΑΝΟΠΛΟΥΣ^{ΕΜΠΕΣ} ΚΑΙ ΠΙΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ. ΣΤΟ ΓΑΜΟ ΗΤΑΝ ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΣ ΟΛΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ. ΑΝΗΤΑΝΕ ΚΑΛΟ ΚΑΙΡΙ. Ο ΧΩΡΟΣ ΓΙΝΟΤΑΝΕ ΜΙΣΑ ΣΤΑ ΚΑΡΕΝΕΙ.

Η ΘΑΛΑ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

Η ΤΣΙΜΚΟΠΕΡΜΗ, ΕΙΝΑΙ Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΙΣ, Η Ο ΟΠΩΙΑ ΔΟΥΛΕΥΕΤΑΙ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΜΗ ΚΑΙ ΔΟΥΛΕΥΟΥΝΕ ΤΙΣ ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΤΣΙΜΚΟΠΕΡΜΕΣ ΣΤΑ ΒΗΤΙΑ ΜΑΣ. ΤΗΝΟΝΙΖΟΝΤΕΣ ΚΡΕΙΟΣ. ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΜΑΓΕΥΟΝΤΑΝ ΦΙΔΑΙ ΚΑΙ ΒΟΥΧΕΚΕΙΣ ΣΕ ΕΝΑ ΒΗΤΙ ΚΑΙ ΔΙΑΒΛΕΔΟΥΝ. ΕΠΙΔΕΙ ΤΡΩΝΕ ΤΟ ΒΡΑΔΥ. ΑΚΟΡΑ ΕΚΕΙΝΗ ΜΕΡΑ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΙ ΝΥΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΜΟΥΤΕΙΣ (ΜΑΣΚΑΡΑΔΕΣ). ΟΛΟΙ ΠΗΛΑΙΝΟΝ ΣΤΑ ΒΗΤΙΑ ΚΑΝΟΝΤΕΣ ΔΙΑΦΕΡΑ ΑΣΤΕΙΑ.

Πάσχα

Το έθθος του Λόζου το παλαιο χρίζαν από πρτα σε πρτα και τραγαδι του Λόζου συγκεντρυνται χρίματα και αυτα για τας ιερείς. Παλαιότερα αυτα τη μέρα κατέως θεωρησε δεν πηζανε στο χωρο φι τα να ερχαται, γιατί πιστευαν πως απεπααν θα μαραινκονταν. Επιτρεπταν μόνο η συγκεντρωθι θεριμ κλαδιων για το άσμα των βορυν τη Νεχταιν εθδομδα, για το ψάσιμο των κοιτοβυν. Το πρωι της μεγάλης Περπτας, παρτες παιδων χριζαν σε αυτα τις γετονες, τραγαδι και κραταν πανερια, συγκεντρυνκτας διαφορα λουβδια για το εθισμο του επιταφου.

Παραδοσιακά Εδέσματα Ρόδου

Κατσικι με ρεβίθια,
Αρνι μεηροτο ή καπακίς
Μζομιαδακια
Πιταρουδια με ρεβίθια
Κολοκύθα κόκκινη στο φούνο
Λαχανοντολφιαδες με πλιζαυρι
Σαλιγκάρια (κοραβίλοι) χιανιστρι
Μελέκαβνια (παραδοσιακό γλυκό στη
σχίμους και γιορτές)
Μουστακάρια (στη γιορτή κραναί
Εμπινος)
Μουστακάρια (αμυγδαλωτά με
φύλλο και χωρίς φύλλο).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- ❖ Παρασκευή Δημ. Σκούρτη, «Οι σφουγγαράδες της Ερμιόνης», (2012), Εκδόσεις ΠΟΛΥΦΕΙΤΤΟΣ
- ❖ Μιχαήλ Γ., Μερακλής, «Ελληνική λαογραφία», Τρίτη έκδοση, Ινστιτούτο του βιβλίου, Αθήνα 2011.
- ❖ Σοφός, Α. (2013), *Μεθόδευση διδασκαλίας*, σελ. 1- 27
- ❖ Kron. F, Σοφός, Α. (2007), *Διδακτική των Μέσων*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα.
- ❖ ΕΘΝΟΣ, iteanews.blogspot.com, <http://www.agioskosmas.gr/themata.asp?issue=110&artid=4439> .
Ανακτήθηκε στις 20/05/2015
- ❖ Επεξεργασία σφουγγαριών, <http://www.sponge.gr/history/04.htm>.
Ανακτήθηκε στις 20/05/2015
- ❖ Οι σφουγγαράδες της Καλύμνου, <https://www.youtube.com/watch?v=UNv-gR9EruU>.
Ανακτήθηκε στις 21/05/2015
- ❖ Το σφουγγάρι και ο θάνατος, https://www.youtube.com/watch?v=223JC_mdEzA).
Ανακτήθηκε στις 21/05/2015
- ❖ Ο χορός του μηχανικού, <https://www.youtube.com/watch?v=SFYKjCMLT4Y> .
Ανακτήθηκε στις 21/05/2015